

Om det virkelige liv fra værnepligtstiden, 1954-55.

Ved gensyn af mine nu 50-årige billeder fra min tid fra værnepligtstiden, render det mig herved i hu at fortælle lidt af historien fra den tid, som igennem tiderne siden da, har forandret sig en hel del.

Først en kommentar for de hengemte billeder.

Billederne som nu har ligget hengemt i 50 år, er med tiden bleven en del udvisket. Kvalitet og optagelse heraf har ikke været professionelt optaget med nutids moderne teknik.

De er optaget med datidens billige fotoapparater, samt selvfrekaldelse og kopiering, som forgik ved kammeraters hjælp i et dertil, på kasernen bevilget mørkekammer i et kælderrum. Diverse udstyr hertil, som fremkaldertanke, væske, papir, klemmer, bakker mm. Blev indkøbt som fællesudstyr.

Ingen af billederne har herfor nogen standardstørrelse, men er udstedt i den størrelse som blev skønnet værende det bedste.

Før indkaldelse.

I min tid havde ethvert ungt menneske værnepligt.

Få måneder efter sin fyldte 18 år, skulle man tilmelde sig Lægdsrullen, som i de fleste kommuner var hos den stedlige sognerådsformand. Sognerådsformanden eller anden lægdsbestyrer sørgede herefter for at tilmeldingen blev indgivet til sessionsindkaldelse.

Herefter havde man sessionsmødepligt på førstkommende session for den kreds hvor man var tilmeldt lægdsrullen.

Sognerådsformanden eller anden lægdsbestyrer deltog ligeledes ved sessioner.

For mit vedkommende var sessionsstedet på det daværende "Knudsens Hotel" i Holstebro, hvorved min lægdsbestyrer var sognerådsformand Harald Haldgaard i Tvis, i øvrigt min først husbond som tjenestekarl hos.

Hvornår der blev afholdt session, var der herfor ophængt plakater på samtlige offentlige steder, som banegårde, rutebilstationer, sygehuse m.fl. steder. Og man havde mødepligt, ellers blev man afhentet af politiet.

På sessionen blev man målt og vejjet, samt taget skøn over egnethed for militærtjeneste.

En god undskyldning for at undgå militærindkaldelse var en næsten umulighed. Man skulle ligefrem komme med hovedet under armen for at en sådan blev godkendt.

Som det vistnok stadig er skik og brug kunne man trække et frinummer. Men på den tid var der vist ingen frinumre i kassen.

Da jeg ikke trak frinummer eller på anden måde tilkendegav mig som militærnægter, blev jeg herfor indtegnet som tjeneste ved fodfolket.

Indkaldelse.

Et halvårs tid efter session modtog jeg pas som mødeindkaldelse til militæret, som var den 11 maj 1954, på Fynsgades Kaserne i Ålborg.

Fynsgades Kaserne er for længst nedlagt, men den lå lige overfor forlystelsesparken "Karolinelund" og midt byen, og var derfor et velvalgt sted at skulle aftjene værnepligt.

Jeg blev indkaldt til Stabskompagniet i Dronningens Livregiment.

Vi havde ikke været der i mange dage, før vi fik meddelelsen om, at vi kun skulle være her i rekrut tiden de første fem måneder. Herefter skulle vi til oktober overflyttes til at gøre tjeneste ved "Det Danske Kommando i Tyskland", som på daværende var på 6 måneder.

At være rekrut i Ålborg, var stort set som at være rekrut andre steder, med oplæring i eksercits, øvelser, stropeture, vagter mm. samt uddannelse for militærførerbevis, hvorved jeg kom gratis til min førerbevis, som ved overflytning af militært førerbevis til civilførerbevis, efter hjemsendelse.

Men i det store og hele forekom rekrut tiden nok mest med spænding for hvad tiden ved "Det Danske Kommando i Tyskland" ville bringe.

Før vi skulle overflyttes til Tyskland var der flere ting som først skulle sættes på plads. Der var forskellige vaccinationer, forhåndsorientering om forholdene i Tyskland, hvad vi i Tyskland måtte og ikke måtte, og skulle være særligt påpassende overfor. Ligesom vi før afrejse hertil også blev bevilget orlov for afsked med vore kære i hjemmet.

I vor tid lyder alle de formaninger næsten som poesi. Men der var alvor bag.

Vi rejser derned.

Dagen kom hvor vi måtte af sted.

Da jeg lå i en stabsdeling, var jeg herfra og sammen med en otte - ti mand som blev udtaget til at sende af sted som en formkommando en 14 dages tid i forvejen.

Rejen forgik med tog fra Ålborg. Alt vores militærudstyr og personlige ejendele skulle medbringes.

Turen til Itzehoe med tog varede i to dage. Ophold for overnatning forekom på Fredericia Kaserne, hvor vi her fik madfortæring i dennes kostforplejning og overnattede i dennes gymnastiksal.

I Fredericia blev vi her samlet med for kommandoer fra andre værn og kaserner i Danmark.

Dagen herefter ankom vi så ved 20-tiden til Itzehoe i Tyskland.

Vi blev afhentet på banegården i militære lastvogne og det var regnvejr.

Efter ankomst og indkvartering fik vi lidt oplysninger over af hvad vore opgaver fremover skulle bestå af.

At komme på kasernen i Itzehoe var nu noget helt andet end bo i træbarakkerne på Fynsgade. Her var varme på stuerne og i det hele taget et helt andet miljø, end det vi kom fra. Kasernen her var faktisk i to afdelinger, hvoraf Norge havde haft en bataljon i den ene afdeling, og danskerne besad den anden afdeling. Men da Norge for et års tid her forinden

havde trukket sine tropper hjem fra Tyskland, havde danskerne så overtaget begge kaserneafdelinger.

Jeg mener at Danmark havde omkring 2000 mand i kommandoet.

Tyskland var på den tid ikke som vi kender det i dag, med bare at slæbe vin og bajer hjem i lange baner, samt opfatter det som et sted man bare drager på ferie i.

Nej. - Tyskland var jo endnu ikke opbygget efter den anden verdenskrig. Det var stort set et ruindyngede og udbændte bygninger, og krigsskadede mennesker med manglende legemsdele, ligesom mændene i Tyskland var i underskud. Det var nok her at tanken med de mange formaninger nok mest skulle tages alvorlig, for ikke at falde i fristelse for de ret mange nærgående kvinder, hvormed for megen samvær kunne medføre uoverskuelige konsekvenser, da vi skulle tænke på en fremtid herefter.

Men jeg vil sige, at tyskerne i det hele taget var et slidsomt folkefærd, som hele tiden var i drift, med at genoprette det fortabte med de midler som var til rådighed herfor.

I bybilledet indgik tyskernes indkøbsture for det meste med trækvogne, med træ hjul, og var oftest af hjemmegående kvinder, da de var mest mobile. Hjemmegående mænd i dagligdagen var for det meste handicappet med manglende arm eller ben.

Stabsdelingens garageanlæg.

Min opgave for hele min tid ved kommandoet, var ved "Stabsdelingens garageanlæg".

For mig var denne arbejdsplads et helt ønskejob. Ved denne afdeling var vi ca. 18-20 mand, som var afgivelser fra det øvrige kompagni, dvs. fritaget for alt obligatorisk militærtjeneste ved kompagniet. Vi skulle blot pleje og passe vore udleverede biler og udføre de kørsler som blev os pålagt. Dette var et oplevelsesrigt og udfordrende opgave.

Den oprindelige tjenestetid ved min indkaldelse var 18 måneder, men blev i den tid nedsat til 16 måneder.

Efter en tid fik vi meddelelse om, at vores først befalede tid på 6 måneder i Tyskland ikke kunne holde, da der ikke i Danmark var uddannet et Stabskompagni som kunne være vore afløsere, samt være et sted hvor vi kunne gøre formålsagtig tjeneste, efter turen i Tyskland.

Så vi måtte nu indstille os på at være i Tyskland i 11 måneder, i stedet for de 6 som først befalet, men så var vi jo også klar til hjemsendelse herefter. Dette kunne så også have sin fordel.

Jeg må endnu engang nævne, at der på daværende blev set på Tysker og Tyskland med helt andre øjne, end nuværende, som aldrig har oplevet at skal leve under krigshærgede tilstande. Tanken sad stadig i baghovedet, at Tysker og Tyskland var vore fjender som det herfor var vores opgave at forbygge forhindringer, for at gentagelse af fortidens uhygge ikke skulle genopstå.

Tyskland sad jo som en lus imellem to stormagter, en øst og en vestblok. Heraf var østblokken den største trussel, som vi gang på gang blev påmindet om og oplært i, hvorledes skulle takle en eventuel invasion fra den kant.

Første dag i de nye omgivelser gik med orientering over fremtidige opgaver. Vi var afgivelser med kun en premierløjtnant og oversergent som befalingsmænd. Under dem skulle vi påregne os som selvstændige mennesker uden den sædvanlige kendte militærjargon, som vi var opfostret ved i Fynsgade.

Kunne vi leve op til denne befaling, kunne vi herved få en virkelig interessant og lærerigt livsførelse, som vi kunne benytte i det civile liv efter endt militærtjeneste.

Rent ud sagt, vi skulle opføre os som voksne mennesker og behandle udleveret materiale som vi selv ønskede at blive behandlet. Var vi indstillet på dette, kunne vi her få et godt samarbejde.

Herefter blev vi i bus ført på rundtur i byen til orientering om, hvor de forskellige bosteder for ansatte stampersonel lå rundt i byen, og som vi daglig ville få brug for at kunne finde frem til.

De første ture rundt i byen var med de gamle basser, som vi skulle afløse, vi var jo fortrøp netop for at få rundvisning til de forskellige steder.

Udleveret materiel var en bil til hver mand.

Jeg husker ikke rigtig hvor mange vogne vognparken bestod af, men modellerne var hovedsagelig Opel Kaptajn, (ældre model) Opel Olympia, WW-folkevogne og et par ældre Ford V-8. Herudover var der enkelte terrænkøretøjer, som vi ligeledes bemandede med skiftende chauffører, det var fortrinsvis køretøjer som blev anvendt til materieltransport under øvelse.

Herudover havde vi to busser, som blev benyttet til forskelligt transport når der var behov herfor.

Min første udleverede køretøj var en Opel Olympia. Det var jo kun et lille vogn, men var meget benyttet for transport af enkeltpersoner.

Denne Opel Olympia havde jeg kun i få måneder, da jeg så blev udtaget som værende reservechauffør for kommandochefen, og fik hertil et fabriksny Opel Kaptajn.

Kommandochefen var jo øverstbefalende i hele kommandoet, så dette var et job som medførte en del interessante køreture rundt i hele Slesvig – Holsten området.

Kommandochefen havde herudover fast chauffør og egen specialvogn, en Mercedes 300, som var sort. Med denne vogn kørte jeg så rundt med kommandochefen i, i de tilfælde hans faste chauffør havde hvilepause eller på anden måde var fraværende.

Reservevognen indgik når der var behov for flere køretøjer, ligesom den blev benyttet på samme vis som de øvrige vogne i vognparken.

Hvad kørte vi så efter.

Alt af hvad som havde med kommandoets persontransport at gøre, samt daglige postafhentning og forsendelser mm.

Her nævnt var stort set om førstedag og vognparken, og hverdagen begynder nu at melde sig.

Hverdagen herved var nyt og andet end hvad vi var, vandt til fra Fynsgade. Efter morgenopkald og personlig pleje, og morgenspisning begyndte arbejdsdagen så.

Ved et uhøjtidelig morgenparade på garagepladsen, blev dagens kørselsfordeling så uddelegeret. Dette kunne være ved kørsel af gæster til/fra tog i Hamburg, Rendsburg eller et helt tredje sted.

For mig virkede sådanne ordre nu pludselig at jeg nu befandt ude i den store verden, som helt var uoverskuelig, da min verden hidindtil kun var forekommen på Holstebro egnen, og så pludselig nu, skulle klare mig i det uvisse og fremmede udenfor min hjemegn.

Der gik såmænd ikke mange dage før denne tanke blev daglig rutine, og med min udleverede Kaptajn har jeg kørt tusindvis af kilometer, med forskellige kendte og ukendte mennesker, rundt i hele Slesvig - Holsten området.

Det skal siges vedrørende kørselsplanlægning, at der forekom demokrati på kørselsfordelingen, alle opnåede ture af såvel interessante som uinteressante. I de 11 måneder vi var her, har vi alle kørt samtlige veje fra Hamborg i syd, og til den danske grænse i nord, tynde.

Ved kørsel af særlige interessante personer, udover stampersonel, kan jeg nævne.

Skuespiller Dirck Passer. Refrænsangerinde Raquel Rastenni, *om hende senere*. DR-underholdningschef Svend Pedersen, samt flere fra radiounderholdningsafdelingen. Chef ABC-revyen Stiig Lommer. Kapelmester Ivan Leth m.fl.

På kasernen havde vi et temmelig stort biograf og teatersal, større end på den tid var normal i Danmark. Herved var der næsten hvert aften biografforestillinger. Men herudover havde vi flere gange gæsteoptræden fra Danmark, hvoriblandt ovennævnte sanger og skuespiller gav underholdning.

Udover underholdning kom der også foredragsholdere, hvoraf en del var ministre fra daværende regering.

Da sådanne underholdninger foregik over flere dage med øvelser og optræden, skulle de optrædende selvfølgelig og flere gange befordres imellem indlogeringshotel nede i byen og til kasernen, dette var så vores opgave at udføre denne kørsel.

Så på denne måde kom vi på nært hånd med mange, som vi ellers aldrig ville have opnået at stifte personlig kendskab til. Men en specielt oplevelse blev det på denne måde.

For Raquel Rastenni fik jeg denne særlige oplevelse, at efter hendes sidste optræden omkring midnatstid, skulle hun køres til Altona Banegård i Hamburg, da hun skulle med tog herfra denne nat.

Jeg var udtaget til at skulle køre denne tur. Da jeg ikke var for stedkendt i Hamburg fik jeg herfor en kammerat med som vejviser, han kørte den daglige postrute til Hamburg og kendte udmærket de forskellige steder i Hamburg.

Da vi ankom til Altona i god tid før togafgang, ca. tre kvarter, bød Raquel Rastenni på en drink med tak for god transport, på en lille beværtning herved. Herved var der dansant og hvortil hun spurgte, om en af os havde lyst til at danse. Selvfølgelig benyttede jeg lejligheden til at danse med Raquel Rastenni.

For vellykket transport gav hun os hver en tikroneseddel, som vi var meget taknemmelige for.

En god oplevelse udover det daglige tummerum.

Herudover foregik en del af vores kørsel, fra garagevagter, som tidligere nævnt, med to biler og en vagtkommandør.

Regler for vagtvogne var, at der kun måtte køres ud med en bil ad gangen, som så var på skift.

Der skulle hele tide være en ledig vogn til speciel uforudset kørsel som sygetransport mm.

I de fleste tilfælde varede en tur med en vagtvogn fra 15-30 min.

I vor tid kan man så spørge: Hvorfor den form for militærtransport med personbiler, vagtvogne mm.

På den tid var alt helt anderledes.

Ingen mobil os hos gud og hvermand, ingen computer, ingen el-skrivemaskiner, ingen radio i biler, ingen kontakt med vogne under kørsel, ingen kaffemaskiner, ingen fjernsyn, men var så småt ved at kunne ses på steder ude i byen, men kun i sort/hvid og meget dårlige billeder, ingen forældre i nærheden til at klare de unge menneskers småproblemer osv. osv.

Man var i det hele taget overladt til selv at skulle klare situationerne med de midler og resurser som var til rådighed herfor.

For garageanlæggets kontor var kun en telefon, som blev sat i vagtstuen om natten, og en gammel håndhækker skrivemaskine.

For at betjene dette var der udover, som tidligere nævnte befalingsmænd, en menig kontormus, (kontormedhjælper) alt kontorarbejde, journalføring mm, var med håndskrift, kørselsplanlægning, ordre til/fra øvrige kommandoafdelinger, var over korte afstande til fods, af afdelingers kontorordnanser.

Så dette var en del af vagtvognerens opgave, at udføre alle de mange ting som normalt daglig skulle transporteres såvel indenfor kaserneområdet som udenfor.

For reparation af egne biler, havde pladsen her eget værksted.

Dette var i hovedtræk en del af processen i arbejdsgangen, ved Stabsdelingens garagevagt.

Fritid og fritidsaktiviteter

Som bekendt, kan megen fritid være rod til alt ondt.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at aftjene værnepligt i et fremmed land, iblandt mange mennesker fra alle samfundslag, ikke også kan have negativ indvirkning i det liv som følger efter den tid. Det er individuelt at beherske overblikket over forførende situationer, som svage sjæle desværre kan gå til grunde ved ikke at kan beherske selvkontrollen over sin egen person.

Jeg er ikke utilbøjelig med tanken om, at vores lille løn ikke også var manges redning.

Af idrætsaktiviteter indenfor kaserneområdet var der stort set ingen mangel på. Men man skal være større sportsmand end lige netop mig, for at kan finde den sunde fornuft i skal dyrke det samme hver dag.

Derfor hælder jeg nok mest til at nævne det som kortspil på stuerne, gå i biblioteket for at læse lidt i de forskellige aviser fra Danmark, og et par gange ugentlig spise på fritidsstedet "Holger Danske" nede i byen, og ellers benytte det sidste af ugelønnen på at besøge et par værtshuse i byen.

Ugelønnen var 21 kr., og 5 D-mark. Så det er jo ret begrænset hvor langt man kommer med det.

5 D-mark til værtshus og lidt andet indkøb ude i byen slår jo ikke langt. Men vi fik faktisk meget for pengene.

Vore D-mark kunne vi handle med kammeraterne om, alt efter lyst og behov.

Uanset hvad den rette kurs var, købe eller sælge, blev der handlet hermed til 2 kr. stk.

Men tiden skulle jo gå, men jeg vil ikke sige, at den i alle tilfælde blev omsat med sund fornuft. Det er et liv som man selv skulle bevare overblikket over, for ikke at gå til grunde for fremtiden.

Og så er det vist sagt mest fornuftig.

For en del tidsfordriv lørdag og søndag havde os i stabsdelingen del fordel, at vi på skift, 3-4 stk. ad gangen kunne komme med postbilen på tur til Hamburg, så vidt plads og tid kunne forekomme.

En daglig post tur til Hamburg blev kørt fra stabsdelingen, på skift af to faste chauffører. Kørslen var som regel med en folkevognsrugbrød, men ved specielt kørsel kunne det være en af busserne som kørte turen.

Denne tur bestod mest af diverse post ud/ind fra hovedbanegård, lufthavn, øvrige kommando kaserne med engelske belægning, samt med forskellig persontransport med ærinde i Hamburg.

Normalt ærinde ophold i Hamburg kunne være af to - tre timers varighed.

Udover kommandoet i Itzehoe, havde Danmark et kommandocentral i Rendsburg. Ligesom englændere havde kommandoer i Neumünster og Hamburg, hvortil også var daglige transporter til.

Hvad besøgte vi så i Hamburg, når vi var med.

Jeg vil ikke ligge skjul på, at vi i de fleste tilfælde blev sat af og afhentet igen, på et aftalt sted på Reeperbahn ved Sant Pauli, ligesom herved var et af de første steder vi passerede ved ankomst til Hamburg.

En tur ad Reeperbahn ved Sant Pauli, vil nok af de fleste blive forbundet med ene at være et prostitutionskvarter, som selvfølgelig også finder sted her.

Men en to tre timer i det kvarter, er en oplevelse som alle unge mennesker ikke har problemer med at få tiden til at gå ved.

Denne kvarter var på den tid nok dårligere berygtet, en den var interessant at færdes i. Der er et utal af alle slags mennesker, ligesom det er et pænt og interessant område, med et utal af forskellige forme for værtshuse og andre handelsboder.

En af mine interessante oplevelser på et værtshus var en ridetur på en kamel. Inde midt i denne værtshus var en mindre arene med to kameler og en kameltrækker, hvor man for et mindre beløb kunne få en tur på kamel ryg, som vi selvfølgelig også skulle prøve.

Jeg har vist ikke tidligere nævnt, at mit første syn ved tur til Hamburg, som var på befalet orienterings tur med bus, så et syn af en sønderbombet og udbændt by, som jeg ikke havde forestillet mig kunne se sådan ud.

Hele forstadsområdet var stort set en stor ruindyng, som mere eller mindre nu var udjævnet på bedste vis. Ovenpå var ruindyngerne der på bedste vis opstillet de varehuse som kunne opstilles og var behov for.

Varehusene var konstrueret af genbrugsmateriale fra ruindyngerne og noget presenning eller andet vandtæt materiale som kunne anvendes som tag.

Her var virkelig stof til eftertanke for hvad det vil sige, at klare overlevelse til at bygge en fremtid op på.

Inde i selve bymidten var ligeledes store ruindynger og udbændte bygninger, som jeg stadig den dag i dag har på nethinden, og ikke vil ønske for nogen, på nogen måde at skulle komme til gentagelse.

Af øvrige befalede udflugtsture i vinterens løb var en tur Harzen, hvor vi her kom lidt på rundtur i bus til forskellige steder, men da det var vinter og livet ikke fungerede som vi i nutiden kender det, var det herfor ret begrænset hvilke seværdigheder vi opnåede at se under denne tur.

På turen til Harzen var vi selvforsynet med spisning fra eget medbragt feltkøkken, ligesom vi var indlogeret i et gammelt træbarak og sov på medbragte tæpper, på gulve.

Aftenophold var ved selskabeligt samvær på flere af de på stedet mindre værtshuse.

Ligeledes var vi på dagudflugt til Lübeck og omegn herved. Lübeck lå jo ude ved grænsen til øst zone med jerntæppe af pigtrådsspærringer ved.

Jerntæppe og Marie Kirke, kan ses på vedlagte foto heraf.

Større byer som Lübeck og Kiel, henstod ligesom Hamburg med sønderbombet og udbændte bygninger og virksomheder.

Ved synet af sådanne steder, fik man det virkelige indtryk af at Tyskland har stået i flammer.

Hvad var der i Itzehoe

At fordrive fritid i Itzehoe var, som at gå på ose tur i alle andre byer.

Af se på selve byens seværdigheder kunne der jo også gå dagligdag i, men en tur ved floden Støren, som var lige ved byen, blev ofte benyttet som naturseværdighed.

For fritids ture i byen var jo kun til fods og begrænset til imellem spisetider, da der jo ikke var penge til større fritidsaktivitet udenfor kasernen.

Ligesom i mange andre Tyske byer, var der også i Itzehoe udbrændte bygninger i flere boligkvarterer, som faktisk var faldefærdige og kun beboet af mindre bemidlede folkemængde.

Mig bekendt var det største industri i byen, en stort cementfabrik, vistnok hørende under cementgiganten Fl. Smith.

Denne fabrik fik sine råstoffer i påhængte kasser ad en tovbane, fra flere km. udenfor byen. Denne tovbane var et særpræget syn da den i ret stor højde kørte ikke langt fra kasernen og var i drift det meste af tiden.

Men efter at have set på dette tovbanetransport et stykke tid, blev dette jo også daglig syn, som i det lange løb ikke fortsat var nogen særsyn.

Forplejning og andre "frynsegoder".

Enhver ansat ved kommandoet, skulle i venstre jakke eller skjortelomme altid medbringe sit personkort, som var et personligt legitimationskort med nummer, billede og fingeraftryk, og på forlangende forevise det, hvor legitimation krævedes, som kunne være ved næsten alt muligt lige fra at købe en bajer og til at gå på toilet et fremmed sted.

Som betalingsmiddel af alt indenfor kommandoets egne handelssteder, havde kommandoet et specielt pengesystem, nærmest lignende matadorspil penge.

I det pengesystem forekom der ikke mønter, alle penge i såvel øre som kroner var i seddelform.

Et par overgemte pengesedler af de små, vises på billeder.

Normalt danske penge måtte ikke være i omløb som betalingsmiddel.

Penge til brug udenfor kommandoet skulle derfor på kommandoets egen administration omveksles efter behov, som kunne være på orlov i Danmark, eller på befalet ture til engelske kommandoer, som ligeledes havde deres egen pengesystem.

Ved handel ude i byen skulle benyttes D-mark.

Kommandoen udgav jævnlig et eget pressenyhedsblad, med alt nyhedsstof forekommet ved kommandoen.

Jeg husker ikke nøjagtig hvor tit det udkom, men dets navn var "Kommando Kurren".

Desværre fik jeg ikke overgemt en til souvenir.

Som kvittering for spisning i kommandoets kostforplejning, havde vi klippekort for morgen, middag og aftenspisning, gældende for en måned.

Ligeledes havde vi for køb af en daglig pilsner og en kop kaffe i kantinen, et månedskort med afrivningsdato for det købte.

Et pilsner købt på denne kort kostede 40 øre og en kop kaffe kostede 10 øre. Vi havde ikke ret til at købe mere end de indkøb vi havde kort for. Derimod, hvis det ikke blev misbrugt, var der ikke nogen som nægtede salg, ved at ombyttede kaffe og øl kort individuelt.

Sådanne ombytninger, køb eller salg forekom som regel i D-mark, som så i stedet kunne benyttes til en glad aften i byen, frem for en hyggebajer i kantinen.

Her ud over var der en månedlig rabat og rationeringsordning for chokolade og tobaks køb i kantinen.

Herved havde ligeledes dem som ikke udnyttede denne rationsordning fuldt ud, mulighed for at sælge sin ration efter behov og interesse.

Jeg ved ikke rigtig om denne ordning var på grund af varemangel, eller det var en form for brugsbegrænsning for varelager, som ved en sådan ordning så var en vis føling med hvor stor skulle være.

Vi havde ret til at få uniformstøj vasket gratis. Ugentlig kunne vi få vasket 7 stk. beklædningsstykker. Et par strømper gik for værende 1 stk.

Jeg husker ikke helt proceduren herved, men det skulle selvfølgelig afleveres i en pose med mærkat for indhold, og selv afhente efter hjemkomst.

Afslutning.

Under disse forhold som herved nævnt, gik tiden med 11 måneders værnepligt ved "Det Danske Kommando i Tyskland" og som herved blev en oplevelsesrig ophold under andre at forholde, end var ved normalt aftjent værnepligt i Danmark.

Ved det herved beskrevne er det af hovedtræk fra tjenestetiden, der har selvfølgelig været flere oplevelser end herved nævnte, men alt har jo en begrænsning og det får min fortælling herom også.

Otte til ti dage før hjemsendelse afrejste vi fra Tyskland og til Viborg, hvorfra vi blev endelig hjemsendt.

Chr. Østergaard Jensen

Mg. 217661/Jensen

Årg.: 1954-55

